

ЗАСТОСУВАННЯ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МІСЬКОМУ КАДАСТРІ

Ю.М.Палеха

Інститут «Діпромісто», Київ

Сьогодні вже не потрібно переконувати когось у важливості і необхідності застосування географічних інформаційних систем (ГІС) і їх технологій у різних сферах нашого життя. ГІС широко використовуються у геодезії, метеорології, геології, географії, містоплануванні, економіці, тощо. Кадастрові роботи відносяться до тих, де застосування ГІС було започатковане одним з найперших і зараз набуло напрочуд значного поширення.

Визначимось насамперед із терміном «міський (містобудівний) кадастр». Під ним ми розуміємо систему даних про належність певної території населеного пункту до відповідних функціональних зон, їх сучасне та перспективне призначення, екологічну, інженерно-геологічну ситуацію, стан

забудови та інженерного забезпечення, характеристики будинків і споруд на землях всіх форм власності. Таке визначення кадастру закріплене у ДБНі Б.1-1-93 «Порядок створення і ведення містобудівних кадастрів населених пунктів». Термін «міський» з нашої точки зору в більшій степені відповідає сутності цього кадастру.

Кожного разу, коли заходить розмова про міський кадастр і проблеми його комп'ютеризації та застосування у ньому ГІС-технологій, виникають запитання, які умовно можна розділити на 4 групи.

1. Що має являти собою електронна карта, яка застосовується у кадастрі?
2. Як співвідносяться міський (містобудівний) і земельний кадастри?
3. Чим відрізняється кадастр від муніципальної інформаційної системи?
4. Яку програму найліпше використовувати при створенні ГІС міського кадастру?

Відповідь на ці запитання можуть дати лише спеціалісти, які безпосередньо займалися розробкою методичних та практичних засад створення міського кадастру. Я представляю думку фахівців Базового центру ГІС інституту «Діпромiсто», який за останні 5 років накопичив значний досвід створення кадастру у різних містах України (Севастополь, Тернопіль, Дніпропетровськ, Судак, Лисичанськ, тощо).

Будь-який кадастр починається з карти. Міські кадастри, які створюються сьогодні в Україні використовують паперові носії масштабу 1:500, 1:2000 та 1:5000. Оптимальним вважається масштаб 1:2000. В залежності від засобу перенесення інформації з паперового носія на магнітний графічні бази даних, що правлять за основу ГІС міського кадастру підрозділяються на векторні і растрові.

Співвідношення міського та земельного кадастрів полягає у тому, що інформація земельного кадастру (ділянки землекористування фізичних та юридичних осіб) може бути використана при створенні міського (містобудівного) кадастру. Проблема полягає не у технічному перенесенні

інформації з однієї до іншої бази даних, а у відомчій неузгодженості, оскільки земельний кадастр відповідає Держкомзем, а за містобудівний - Держкоммістобудування. Ймовірно, що з часом, в процесі створення та узгодження матеріалів інших галузевих кадастрів (водного, ґрунтового, екологічного, тощо) можуть також виникнути організаційні непорозуміння.

За останні роки поряд із створенням кадастрів активно розгорнулись роботи по впровадженню комп'ютеризованих муніципальних інформаційних систем. Деякі з авторів таких розробок вважають недоцільним використання у муніципальних інформаційних системах електронної карти, аргументуючи це тим, що саме створення і поповнення карти вимагає досить складної технічної та технологічної бази і, в кінцевому випадку, є надмірно дорогим заняттям. Такий підхід цілком має право на існування. Але, в цьому випадку мова вже має йти не про геоінформаційні технології та кадастр, а саме про муніципальні інформаційні системи, як напрямок інформаційних технологій.

Питання відносно кращої (або гіршої) системи для ведення міського кадастру не є на сьогодні актуальним. Усі геоінформаційні системи, що використовуються зараз в Україні для ведення міського кадастру ми розділяємо на три класи: визнані зарубіжні програмні продукти (ArcInfo, ArcView, MapInfo, WinGIS), вітчизняні наробки (система MICTO-розробник «Діпромисто», EGO-SYSTEM-розробник фірма «Топаз-інформ, тощо), а також «гібриди», які створюються на базі використання зарубіжних програм (головним чином, різних версій AutoCAD). Спроби адміністративно нав'язати муніципальним органам влади один єдиний програмний продукт, як показує досвід минулих років, закінчувались невдачею: ринок та конкуренція серед виробників ГІС диктують свої вимоги. Для створення та ведення кадастру підходить будь-яка ГІС, що відповідає певним технологічним вимогам: можливість обміну графічних та семантичних даних через встановлені у світі формати, набір стандартних можливостей ГІС, а також ліцензованість продукту.